

Művészek és írók dolgozóhelyisége

333.

Eddig a nyilvánosság előtt még senki sem foglalkozott a művészek és írók dolgozóhelyiségével. Amilyen fontos a lakáskérdés, nem kevésbé szükséges, hogy ezt a speciális ügyet a nyilvánosság elé vigyük.

Pár héttel ezelőtt saját intenciómból az országos lakásbiztossággal egyetértve, sikerült néhány műtermet megmentenem a lakásinség bölcsgé oldói elől, de ma ott állunk, hogy a kérdés nem hogy előre ment volna, de az eddigi megfigyeléseimből ítélve, a művészeket és írókat nem kecsgethetem javulással, pedig ha sorrendet tartanók, megtaláljuk a szükség-szerűségét annak, hogy a művész, az író visszakapja munkahelyét.

Magában a fővárosban aránylag nincsen annyi műterem, mint amennyire a művészeknek okvetlen szükségük volna, a polgári anarchiában mindenek dacára lehetséges volt az, hogy ennek a kevésnek is 50—60 %-át illetéktelenek lakták. Már a galíciai és erdélyi menekültek felsereglése folytán a lakáskérdésben bizonyos krízis mutatkozott, ami az akkori lakáspatriótákat arra indította, hogy a hadbavonult művészek műtermét lakások céljára foglalják le, így történetelt meg, hogy ma, míg a műtermeknek 50—60%-a ebédlőnek, pálmakertnek és találkahelynek szolgál, addig a képzőművészek százával ödöngenek munka és munkahelyiség híján. A proletariátus nem ítélheti munkátlan-ságra a kultura munkásait, mert lehetetlen az, hogy az egyik oldalon meginduljon az intenzív munka, a másik oldalon pedig lehetlenné tegyük, ami szintén igen fontos, a kulturmunkát. A művészek és írók meg kell, hogy kapják az őket jogosan megillető munkahelyiséget, de ugyancsak visszaállapot volna, ha valamely művésznék a műtermes lakásába egy többtagu zajos családot helyeznének be, mely

32: 707.1

lehetetlenné tenné neki a nyugodt munkálkodást.

A burzsoázia még ma is lakásbőségben él, még mindig jut a volt hadseregszállítóknak, üzemeknek, bankrablóknak pipázó-szoba is, míg a művészeknek és íróknak szállodai vagy tulzsufolt tömeglakásokban kell meghúzódniok. Végre határozza el az országos lakásbiztosság azt, hogy kiűritteti a jogtalanul elrekvirált műtermeket, mert azok lakásnak ugysem alkalmasak, megtörténhetik az is, hogy a tél beálltával tömegesen fogják zaklatni a lakáshivatalt azok a proletár műterem-lakók, akik fűtőanyag hiányában képtelenek lesznek a tél viszontagságait elszenvedni.

De ugyanakkor a művészet és muzeumi direktórium vindikálja magának azt a jogot, hogy csak az ő bírálata folytán azok a művészek kapjanak elsősorban műtermet, akiktől a proletariátus kulturája érdemleges produktivitást várhat és ne azok, akik álutakon a lakáshivatalokat megtevesztve rafinériával és nem érdemleges művészettel akarnák azokat elhalászni.

Kőrösi Sándor.

1918. júli 15.